

a716357

**PANDANGAN DUNIA EKONOMI MELAYU : KAJIAN KES PERNIAGAAN
MAKANAN DI USJ (UTARA SUBANG JAYA)**

**SUREINI BINTI AHMAD
JGA 99012**

**AKADEMI PENGAJIAN MELAYU
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

2005

Perpustakaan Universiti Malaya

A510677306

**PANDANGAN DUNIA EKONOMI MELAYU : KAJIAN KES
PERNIAGAAN MAKANAN DI USJ (UTARA SUBANG JAYA)**

SUREINI BINTI AHMAD

**DISERTASI INI DIKEMUKAKAN UNTUK
MEMENUHI SEBAHAGIAN DARIPADA KEPERLUAN
IJAZAH SARJANA PENGAJIAN MELAYU**

**AKADEMI PENGAJIAN MELAYU
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR**

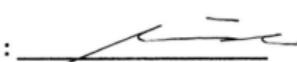
2005

PERAKUAN PELAJAR

Saya seperti nama di bawah mengakui bahawa disertasi ini merupakan hasil usaha saya sendiri, kecuali bahan-bahan / petikan yang dinyatakan sumbernya.

Nama : SUREINI BINTI AHMAD

No. Matrik : JGA 99012

**Tandatangan : **

Tarikh : 14.2.2005

Plagiat adalah satu jenayah akademik

DEDIKASI

Ditujukan khas kepada suami yang tersayang, Wan Muhamad Kamil b. Wan Mahmood atas segala sokongan dan dorongan yang diberikan selama menyempurnakan pengajian dan disertasi ini.

Anak-anak yang disayangi lagi dikasih, Siti Sarah Nabilah, Wan Muhammad Faiq dan Wan Muhammad Adib, terima kasih kerana memahami situasi yang sulit ini. Sokongan dan kasih sayang kalian amat menyakinkan untuk kuteruskan perjuangan ini. Semoga akan menjadi satu teladan yang baik buat kalian di masa-masa akan datang.

Rakan-rakan seperjuangan tidak kulupakan, Khadijah, Rusila, NorAzita dan Hasnah yang banyak memberi sokongan moral selama ini. Semoga kita semua akan beroleh kejayaan.

Ucapan ribuan terima kasih kepada Puan Aisyah di Perpustakaan Akademi Pengajian Melayu, Puan Radhiah dan Puan Rohaidah di Pejabat Am Akademi Pengajian Melayu, Universiti Malaya, Kuala Lumpur atas segala kerjasama yang dihulurkan. Budi baik anda sekalian tetap dikenang.

TERIMA KASIH SEMUA

PENGHARGAAN

Assalamualaikum dan selamat sejahtera kepada semua yang dirahmati Allah. Terlebih dahulu saya ingin panjatkan doa buat Allahyarham Prof. Dr. Norazit b. Selat selaku insan yang banyak meluangkan masa bersama pada permulaan disertasi ini dilakukan..AL- FATIHAH semoga rohnya dicucuri rahmat. Selaku penyelia pertama, saya amat terasa akan kehilangannya kerana tidak sempat habis berguru. Ucapan penghargaan dan setinggi-tinggi terima kasih dihulurkan kepada Prof. Madya Zainal Abidin Borhan atas bimbingan dan tunjuk ajarnya dapat saya menyempurnakan disertasi ini. Tanpa penyertaan beliau, tidak mungkin dapat disempurnakan, masa dan tenaga yang dikorbankan tidak berbalas. Tidak lupa juga pada Prof. Harun b. Yakoob yang pernah membimbangi saya seketika dahulu. Penghargaan juga kepada Prof. Wan Abd. Kadir b. Yusof dan Prof. Othman Yatim selaku pembaca disertasi ini. Bimbingan dan tunjuk ajar yang diberikan amat bermakna dalam menyempurnakan disertasi ini. Penghargaan juga ditujukan kepada Tuan Haji Shahiruddin b. Ahmad, Pengawai Kanan di Bank Islam Malaysia, Jalan Raja Laut, Kuala Lumpur, atas segala idea dan saranan menarik yang diberikan.

SUREINI BINTI AHMAD
JGA 99012
Akademi Pengajian Melayu
Universiti Malaya
Kuala Lumpur.

ABSTRAK

Aktiviti ekonomi orang Melayu kini telah menelusuri satu perubahan yang positif lagi membanggakan di mana orang-orang Melayu telah pun mula memenuhi sektor ekonomi moden seperti perniagaan. Justeru pandangan dunia Melayu juga turut berubah seimbang dengan pemodenan dan pembangunan masyarakat lebih-lebih lagi di kawasan perbandaran. Konsep rezeki, berkat dan riba yang bersifat Quranik merupakan titik-tolak utama yang menjadi paksi dalam perniagaan. Konsep malu dilihat sebagai satu tembok penghalang kepada peniaga-peniaga Melayu daripada terjebak dengan perbuatan yang mengaibkan atau menjatuhkan maruah diri seperti berurus niaga dengan syarikat kewangan yang tidak diawasi oleh pihak kerajaan atau pihak yang bertanggung jawab. Sistem perbankan secara Islam, peranan rakan kongsi dan penaung adalah di antara penggerak kegiatan perniagaan orang Melayu di kawasan kajian. Peniaga-peniaga Melayu yang berpendidikan sekular dan agama telah menjadikan konsep-konsep tersebut sebagai pedoman dalam menjalani aktiviti perniagaan. Perbincangan tentang ekonomi Melayu dan pandangan dunianya, tidak terlepas daripada tunjang agamanya iaitu Islam. Seiring dengan matlamat Islam yang sejahtera sebagai satu ad-Din Kajian yang dilakukan di kawasan perbandaran ini menjelaskan bahawa pandangan dunia Melayu juga mengalami satu gelombang baru yang mensasarkan perniagaan makanan sebagai aktiviti ekonomi yang terancang dalam pengurusannya. Hasil dapatan kajian menujukkan anjakan paradigma yang berlaku di kalangan peniaga-peniaga Melayu menjadi satu petanda baik bahawa sektor perniagaan Melayu boleh berkembang tanpakekangan lingkungan adat dan budayanya.

ABSTRACT

The Malay economy has undergone a positive change whereby they have ventured into the modern economy such as business. This change is particularly evident in the Malays' changing perspective on modernization and social development in the suburbs or town. However, the Quranic concept of rezeki, berkat and riba have been the focal point in business conducted by Malays. Malay businessman have hindered themselves from acts of shame. The concept of shame has often been seen as one of the determining factors that deter Malay businessman from indulging in unethical activities when dealing with financial institutions, even though such activities are not monitored by the government or the relevant authorities. The Islamic Banking system's role as partner as well as patron to Malay businessman activities is seen as a key to the current success of the Malay economy. Malay businessman with secular or religious education have embraced this concept as guidance in their business activities. Discussion on the Malay economy and the global perspective have not swayed from the fundamentals of Islam. This is in line with the objectives of Islam being Addin. Studies conducted in the particular township clearly show that the Malay global perspective has endured a new wave which targets, specifically the food industry a well-managed economic activity. These studies have also shown that the paradigm shift in the Malays business sector can progress without the restriction of tradition and culture.

ISI KANDUNGAN	MUKA SURAT
Penghargaan	i
Abstrak	ii
Abstract	iii
Isi Kandungan	iv
Senarai Rajah	vii

BAB 1 PENDAHULUAN

Pengenalan	1
1.1 Objektif Kajian	10
1.2 Kepentingan Kajian	10
1.3 Batasan Kajian	11
1.4 Kaedah Kajian	12
1.4.1 Kaedah Pengumpulan Data	12
1.4.2 Kaedah Analisis Data	13
1.4.3 Kaedah Temubual	13
1.4.4 Kaedah Keperpustakaan	14
1.4.5 Kaedah Pemantauan dan Pemerhatian	14
1.5 Kajian-Kajian Lepas	14
1.6 Pernyataan Masalah	
1.6.1 Konsep Rezeki	26
1.6.2 Konsep Berkat	37
1.6.3 Konsep Malu	46
1.6.4 Konsep Riba	50
1.7 Sistematik Penulisan	55
Kesimpulan	55

BAB 2 LATAR BELAKANG TEMPAT KAJIAN : PERNIAGAAN MAKANAN DI USJ (UTARA SUBANG JAYA)

Pengenalan	57
2.1 Penjenisan Kedai Menjual Makanan di Kawasan Kajian	64
2.1.1 Restoran Ekslusif	65
2.1.2 Restoran Sederhana Ekslusif	66
2.1.3 Restoran Biasa	67

2.1.4 Gerai	68
2.1.5 Gerai-Gerai Hantu	70
2.2 Jenis Makanan yang Dijual	71
2.2.1 Nasi Campur	71
2.2.2 Masakan Utara	72
2.2.3 Masakan Padang dan Sumatera	72
2.2.4 Masakan dan Makanan Bervariasi	73
2.2.5 Masakan Ala Thai	74
2.2.6 Sate	76
2.3 Pengurusan Perniagaan	77
2.3.1 Modal	78
2.3.2 Tenaga Pekerja	80
2.3.3 Upah (Gaji)	83
2.4 Lokasi	84
Kesimpulan	87

BAB 3 KONSEP REZEKI DAN BERKAT DALAM PERNIAGAAN MAKANAN

Pengenalan	89
3.1 Konsep Rezeki Dalam Pemikiran Melayu	90
3.1.1 Konsep Rezeki Dalam Perniagaan	93
3.1.2 Pengaruh dan Kesan Konsep Rezeki	103
3.1.2.1 Ikhtiar (Tidak Berserah)	106
3.1.2.2 Merantau (Berhijrah)	110
3.1.2.3 Berani Menanggung Risiko	112
3.2 Konsep Berkat Dalam Perniagaan	116
3.2.1 Konsep Berkat Mengikut Perspektif Peniaga	121
3.2.2 Pengaruh dan Kesan Konsep Berkat dalam Perniagaan	128
3.2.2.1 Kejujuran dan Ketelusan	131
3.2.2.2 Menginfaqkan Harta	134
Pengeluaran Zakat dan Pemberian Bonus	
Kesimpulan	137

BAB 4 PERSEPSI MALU DAN RIBA DALAM PERNIAGAAN

Pengenalan	140
4.1 Konsep Malu dalam Budaya Melayu	142
4.1.1 Pengaruh Konsep Malu di Kalangan Peniaga	147
4.1.2 Kesan Konsep Malu Kepada Perniagaan	150
4.2 Konsep Riba dalam Agama dan Perniagaan	155
4.2.1 Konsep Riba Mengikut Prespektif Peniaga	159
4.2.2 Pengaruh dan Kesan Konsep Riba dalam Perniagaan	162
4.2.2.1 Saiz Perniagaan Mengikut Kemampuan	165
4.2.2.2 Konsep Mudharabah (Perkongsian)	170
4.2.2.3 Konsep Penaung	174
Kesimpulan	176
BAB 5 PENUTUP	179
Kesimpulan	203
BIBLIOGRAFI	
LAMPIRAN	

SENARAI RAJAH

RAJAH 1 PETA KEDUDUKAN USJ (UTARA SUBANG JAYA)	58
RAJAH 2 PETA KAWASAN PERNIAGAAN UTAMA SUBANG JAYA	60
RAJAH 3 KEDUDUKAN EKONOMI PADA PERSPEKTIF PENIIAGA	130

SENARAI JADUAL

JADUAL 1 UNJURAN PEKERJAAN MENGIKUT INDUSTRI BLOK PERANCANGAN SUBANG JAYA (usj)	63
JADUAL 2 PEMILIKAN PREMIS MENGIKUT KAUM	65
JADUAL 3 PENJENISAN RESTORAN DAN MAKANAN	77
JADUAL 4 SUMBER MODAL PINJAMAN	78
JADUAL 5 JUMLAH PELABURAN MODAL	79
JADUAL 6 BILANGAN PEKERJA DALAM PREMIS	80
JADUAL 7 KEDUDUKAN RESTORAN DAN KADAR SEWA	85